
TÜRK AKIMI: TÜRKİYE İLE RUSYA'NIN ENERJİ İTTİFAKI

12.10.2016

DW, 11 Ekim 2016

Erdoğan ve Putin Türk Akımı doğal gaz boru hattı projesine imza attı. Türkiye'nin anlaşma ile doğal gaz arzını güvence altına almayı hedeflediğine, Rusya'nın ise Ukrayna'yı baypas etmek istediğine dikkat çekiliyor.

İki lider yaptıkları ortak basın toplantısında Türkiye ve Rusya arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi sürecinin devamı konusunda görüş bildirdi. Putin, Türk Akımı Doğal Gaz Boru Hattı projesi çerçevesinde Türkiye'ye doğal gaz indirim yapılması konusunda mutabık kaldıklarını da kaydetti.

Türk Akımı projesi Türkiye'nin Kasım 2015te bir Rus savaş uçağını düşürmesi sonucu askıya alınmıştı. Rusya uçak krizinde Türkiye'ye ekonomik yaptırımlarla karşılık vermiş ve Türk ekonomisi ciddi bir şekilde etkilenmişti. Ancak iki ülke ilişkileri son dönemde tekrar normalleşme sürecine girdi. Proje ile Karadenizin altından geçecek iki boru hattı üzerinden Türkiye ve daha geniş bir bölge için yıllık toplam 31,5 milyar metreküp doğal gaz sağlanması planlanıyor. Boru hatlarının birinden gelecek olan gazın Türk piyasasına verilmesi planlanıyor.

"Türkiye bölgesel krizlerden etkilenmeyecek

Uzmanlar Türk Akımı doğal gaz tedarik projesi ile Türkiye'nin daha ucuz doğal gaz temin edebileceğini çünkü gazın transit ülkeler vasıtasıyla değil doğrudan Türkiye'ye geleceğini söylüyor. Enerji uzmanı ve eski diplomat Aydın Sezer proje ile Rusyanın bölge ülkeleri ile yaşayabileceği olası krizlerden Türkiye'nin etkilenmeyeceğini ve projenin bu anlamda Türkiyenin arz güvenliğini sağlayacağını söylüyor.

Projenin Türkiye açısından önemi şu, Ukrayna baypas edileceği için Ukrayna, Moldova, Romanya, Bulgaristan üzerinden aldığımız yıllık 14 milyar metreküp doğal gazın yerine Rusya'dan Karadeniz üzerinden gelen hattan alacağız. Bu hiç şüphesiz Türkiye'nin bahsettiğim geçiş ülkelerindeki geçiş bedelleriyle ilgili olarak daha ucuz gaz almasını sağlayacak. Birincisi bu. İkincisi de doğrudan alım yapımına başlıyor olmamız. Önümüzdeki dönemde yine ortaya çıkabilecek yine olası bir Rusya-Ukrayna veya Rusya, Romanya Bulgaristan krizlerinde Türkiye'nin bundan hiçbir şekilde etkilenmemesini doğuracak.

Sezer ayrıca Rusyanın Ukraynayı baypas etme planı ile ilgili olarak: Dolayısıyla eğer Rusyanın Ukraynayı baypas etme planını realize etmesi söz konusu olursa, Türk Akımı Türkiye için sadece tek şans olarak ortada kalıyor aynı miktarda gazı Rusyadan alabilmek için. Yani böyle bir stratejik önemi var arz güvenliği açısından. Onun dışında büyük bir yatırımı Rusyanın böyle bir ekonomik

durumda göz önüne alıyor olması bana projenin ticari bir proje olmadığını çağırıyor. Çünkü ticari bir proje olsa mevcut hattın kullanımı söz konusuysen yeni bir hatta yatırım yapmasının bir fizibilitesinin olmaması gerekiyor. Dolayısıyla bu açıdan siyasi bir proje.

Rusya ve Ukrayna arasındaki gerginlik Rus birliklerinin iki yıl önce Ukraynanın Kırım bölgesini ele geçirmesinden bu yana sürüyor. Enerji uzmanlarına göre, Türk Akımı projesi Türkiye'nin doğal gaz arz güvenliğini sağlayacak ancak projenin enerji arzını çeşitlendirmeye katkısı sınırlı olacak.

Başbakan Binali Yıldırım pazartesi günü Dünya Enerji Kongresi'nde Türkiye'nin enerjide ithalat bağımlılığının yüzde 72 seviyesinde olduğunu belirtti. Türkiye'nin giderek kabaran enerji ithalat faturası ülkenin ekonomisinin zafiyeti cari açığın giderek artmasına sebep oluyor.

Uzmanlar, Türk Akımı projesinin Türkiye'nin küresel enerji arz güvenliğinde oynamayı planladığı bir enerji merkezi ve transit ülke olma hedeflerini gerçekleştirmesine de yardımcı olabileceği görüşünde.

"Önlem alınmazsa 2019'da enerji açığı yaşanabilir

Türkiye'nin eski Katar Büyükelçisi ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) eski daimi temsilcisi Mithat Rende önlemlerin zamanında alınmasının gelecekteki arz güvenliği açısından kritik olduğu görüşünde.

"Kaynak değil ama güzergah çeşitlendirmiş oluyoruz. Zaten Batı hattının alternatifi ne olabilir? Batıdan bize hangi ülke gaz sevk edebilir? Bulgaristan mı, Ukrayna mı, Romanya mı? Dolayısıyla realist olmak lazım, zamanında önlemler almak lazım. Eğer Mavi Akımı zamanında inşa etmemiş olsaydık Türkiye çok ciddi sıkıntılar yaşayabilirdi. Gerekli önlemler alınmazsa Türkiye 2019 yılından sonra enerji açığı yaşayabilir."

Rende, Türkiye'nin coğrafi ve kapasite olarak enerji ticaret merkezi olabilecek bölgedeki neredeyse tek ülke olduğunu söyledi.

Türkei Weltenergiekongress 2016 in Istanbul - Rede Putin (Reuters/A. Druzhinin)

İstanbul'daki Dünya Enerji Kongresi'nde konuşan Putin

Türk Akımı'nın doğal gaz boru hatlarından birinin de Rus doğal gazını Avrupa'ya taşıması planlanıyor. Ancak Avrupa ülkelerinde doğal gaz ve yenilenebilir enerji arasında yoğun bir rekabetin söz konusu olduğunu, çünkü Avrupa ülkelerinin ağırlıklı olarak yenilenebilir enerjiyi desteklediğini hatırlatan Uluslararası Enerji Ajansı Başkanı Fatih Birol, Rusya'da Avrupa'da bu gaz için yeterli bir talep olup olmadığını değerlendirmesini önerdi.

Avrupaya gaz satmayı önermeden önce orada ciddi bir piyasa fırsatı var mı bakılması lazım. Bu bağlamda Rusyanın Avrupa için ticari perspektifini değerlendirmesi gerekiyor mu ve Avrupa'ya örnek kontratlar sağlayıp sağlayamayacağı kapsamında değerlendirilmeli.

Türkiye Rus enerji devi Gazpromun Almanyadan sonra ikinci büyük pazarı konumunda. Gazpromun web sitesine göre şirket 2014 yılında Türkiye'ye 27,4 milyar metreküp doğal gaz sağlamıştı. Son on yılda Türkiye'nin doğal gaz tüketimi iki katından daha fazla arttı.

Türkiye şu anda Rus gazını Mavi Akım ve Trans Balkan boru hatlarından tedarik ediyor.

Kaynak/Source: